

dania nam, że to powierzchowne wrażenie. Dokumentując przez dziesięć lat rozwój turystyki w tak odległych miejscach, jak Boliwia, Tajlandia, Bhutan czy Mali, zgromadziła przekonujące dowody na to, że charakterystyczne dla nowej generacji turystów dążenie do odkrywania miejsc nietkniętych stopą białego człowieka niemal zawsze prowadzi do degradacji miejscowych społeczności. Rajskie plaże zmieniają się w gigantyczne imprezownie, a pustynie zamiast nomadów przemierzają terenówki wypełnione backpackersami. Z czasem zamiast turystów indywidualnych pojawiają się zorganizowane wycieczki, sieci hoteli, fast food i czartery. Cały proces zaczyna niepokojąco przypominać gentryfikację zachodnich miast – tyle, że miejscowi nie mogą po prostu wyprowadzić się do tańszej dzielnicy.

17.25 Ucieczka

Srdan Keča, Serbia, Bośnia i Hercegowina 2013, 23'

Balkańskie Romki – bohaterki nowego filmu Srdjana Kečy, autora znakomitego Miražu, który prezentowaliśmy podczas festiwalu w 2012 roku, zmagają się z podwójnym wykluczeniem. Z jednej strony – jako przedstawicielki stygmatyzowanej mniejszości etnicznej, z drugiej – jako kobiety w radykalnie patriarchalnej społeczności. Każda z nich stara się na swój sposób zmienić swoje życie. Uciec przed przemocą męża, albo też uciec z rodzinnego domu... do narzeczonego. Ucieczki nie zawsze się udają i nie zawsze dobrze wróżą. Zwłaszcza, gdy – jak ucieczka Danjeli – oznaczają opuszczenie szkoły. Film Kečy nie nastroja optymistycznie: być może szansę na lepsze życie dostanie dopiero kolejne pokolenie romskich kobiet.

17.50 Jesteśmy stajemy się Śmiercią

Jean-Gabriel Périot, Francja 2014, 4'

„Teraz jestem staję się Śmiercią, niszczycielem światów” – to słowa Wisznu według Bħagavadgity. W ustach Roberta Oppenheimera robią piorunujące wrażenie, także po latach. Zwłaszcza gdy ten właśnie skrawek archiwalnego materiału unieruchomił potok nostalgicznych obrazów z naszej planety, sprawiając wrażenie wypowiedzi z drugiej strony czasu – już po końcu świata. Jean-Gabriel Périot, nasz ulubiony filmowiec eksperymentalny, wraca na WATCH DOCS w świetnej formie – ze swoją kolażową techniką i w beziluzyjnie nostalgicznej poetyce retro-futuro.

18.00 Dzieci dzwonia

Andrzej Mańkowski, Polska 2014, 30'

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży dzwoni non stop.

18.30 Możliwości pomocy terapeutycznej rodzinom z problemami – spotkanie z psycholog Mariolą Adamin – Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Prześpięstwem przy Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT

19.00 Zakazane filmy

Felix Moeller, Niemcy 2014, 94'

W archiwum za specjalnym murem ochronnym spoczywają wybuchowe filmy. Wybuchowe dosłownie – bo przy wyższej temperaturze taśma celuloidowa grozi eksplozją – ale też w przenośni. Na tyle, że niemieckie prawo nakłada ograniczenia na ich rozpowszechnianie. Spośród około tysiąca produkcji nazistowskiego kina – bo o nich mowa – 40 tytułów najtwardszej propagandy nadal nie może być prezentowanych bez odpowiedniego wprowadzenia i dyskusji po pokazie. Tylko czy w epoce, gdy niemal wszystko można znaleźć w internecie albo sprowadzić na DVD z zagranicy, takie ograniczenia wciąż mają sens? Nie ma prostych odpowiedzi na to pytanie, na które w filmie Felixa Moellera starają się odpowiedzieć najlepsi eksperci. Tym bardziej, że nie zawsze propagandowa intencja narodowosocjalistycznych filmów jest dla współczesnego widza oczywista. O ile o niesławnych obrazach antysemitycznych prawie każdy przynajmniej coś słyszał, o tyle odkryciem dla naszej publiczności mogą być w Zakazanych filmach arcyciekawe fragmenty fabuł antypolskich, antybrytyjskich, gloryfikujących wojnę, czy wreszcie... mającego pozytywnie nastroić społeczeństwo do nazistowskiego programu eutanazji dramatu Ich Klage an! (Oskarżam).

Imprezy towarzyszące

Prezentacje organizacji pozarządowych – działanie organizowane we współpracy z Suwalską Federacją Organizacji Pozarządowych RAZEM

Organizatorzy:

SPÓŁECZNY INSTYTUT FILMOWY

Współorganizator:

Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT

Partner lokalny:

SUWALSKI OŚRODEK KULTURY

RAZEM Suwalska Federacja Organizacji Pozarządowych

Mecenat:

MIASTO STOLECZNE WARSZAWA

Finansowane z funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii, oraz środków krajowych

Kingdom of the Netherlands

Partnerzy:

BIURO PODRÓŻY REKLAMOWY

Lokalni patroni medialni:

Mecenat lokalny:

Zadanie współfinansowane ze środków Miasta Suwałki

13. Objazdowy Festiwal Filmowy WATCH DOCS Prawa Człowieka w Filmie Suwałki, 23-25 października 2015

Program

wstęp wolny

Suwalski Ośrodek Kultury
ul. Jana Pawła II 5

www.watchdocs.pl

PIĄTEK, 23 PAŹDZIERNIKA

8.00 Był Bunt

Małgorzata Kozera, Polska, Katar 2014, 57’

Mija właśnie 25 lat od największych w powojennej Europie więziennych buntów. Miały miejsce w Polsce, w 1989 r., kiedy całe społeczeństwo ogarnęła nadzieja na zasadnicze zmiany. Nie ominęła więźniów, tym bardziej, że w telewizji usłyszeć mogli o szykowanej powszechnej amnestii. Tymczasem rzeczywistość za kratami wciąż zdawała się tkwić w głębokiej przeszłości. Na Pomorzu – w Nowogardzie, Czarnem i Goleniowie rozczarowanie doprowadziło do wybuchu. Jak poradziła sobie z nim nowa władza? Jak zakończyły się więzienne powstania? Dramatyczną, a mało już dziś znaną historię w filmie Małgorzaty Kozery i Łukasza Bluszcza poznamy ze wstrząsających archiwaliów, wplecionych w wywiady z uczestnikami tamtych wydarzeń i ludźmi, którzy w końcu wprowadzili reformę polskiego więziennictwa.

9.00 Spotkanie z piłk Bożenną Mazurkiewicz – Dyrektor Aresztu Śledczego w Suwałkach.

10.00 Dzieci dzwonią

Andrzej Mańkowski, Polska 2014, 30’

W niewielkim mieszkaniu na warszawskiej Saskiej Kępie telefon dzwoni non-stop. Dzieci dzwonią z najróżniejszymi sprawami. Najczęściej żartują – pewien chłopiec na przykład prosi o pomoc, ponieważ właśnie goni go dzik. Ale za żartami z reguły ukrywają prawdziwy powód poszukiwania kontaktu z kimś dorosłym, komu można by zaufać. Najczęściej dzwonią nie raz. Andrzej Mańkowski umiejętnie buduje opowieść – od żartów po dramatyczny finał – i znakomicie wykorzystuje ograniczenia formalne – nie możemy przecież usłyszeć głosu dzwoniących, ani zobaczyć twarzy konsultantek Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży. Otrzymujemy więc film jednocześnie szczerzy i dyskretny, pełen po mistrzowsku opanowanych emocji, bo też imponująco opanowane są dziewczyny odbierające telefon 116 111.

10.30 Kawiarenka obywatelska. „Pomoc dzieciom i młodzieży – interdyscyplinarne strategie pomocy ofiarom przestępstw”

- Alicja Romanowska – Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Suwałkach
- Ewa Balik – Januszewska – Stowarzyszenie „Wybór” w Suwałkach
- Jarosław Ruszewski – Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przystępstwem przy Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT
- Organizacja: Suwalska Federacja Organizacji Pozarządowych RAZEM.

16.00 Będzie wojna

Boris Bertram, Dania 2013, 59’

Świetnie udokumentowany film Borisa Bertrama udowadnia, że w pewnym momencie medialno-dyplomatycznej kampanii uzasadniającej konieczność nowej wojny nie da się już zatrzymać. Korzystając z dobrze dobranych archiwaliów uzupełnionych współczesnymi wypowiedziami ekspertów, polityków i dyplomatów, Bertram pokazuje nam, jak wyglądały zakulisowe przygotowania do inwazji na Irak i w jaki sposób udało się ją zaprezentować zachodniej opinii publicznej. Dziś wiemy, że kluczowy wątek rzekomego posiadania przez reżim Saddama Husseina broni masowego rażenia był nie tyle przyczyną inwazji, co raczej próbą usprawiedliwienia decyzji podjętej z innych pobudek, po raz pierwszy jednak będziemy mogli to usłyszeć od ludzi, którzy znajdowali się wówczas w centrum wydarzeń. Dowiemy się także, jak wielką rolę w podejmowaniu decyzji o tak fundamentalnym znaczeniu odgrywały osobiste relacje i ambicje polityków. Oto wojna prowadzona z zacisznych gabinetów – daleka od prawdziwego pola bitwy, choć także prze-rażająca.

17.00 Skarby

David Kyaw Thet Aung, Niemcy, Birma 2014, 16’

Zanim został operatorem filmowym i ukończył szkołę filmową w Rangunie, David Kyaw Thet Aung zajmował się handlem klejnotami. W swoim reżyserskim debiucie pięknie sfotografował ryzykowną pracę ludzi, parających się wydobycwaniem szlachetnych kamieni. To niemal „narodowe” zajęcie, powszechnie kojarzone przez Birmańczyków z samą ich ojczyzną, subtelnie zestawił z obrazami codziennego życia rodzin, towarzyszących drążącym nowe szyby mężczyznom. Rubiny i dzieci – klejnoty Birmy – błąszczą w pogodnym i uważnym oku kamery, obserwującym wszystko z szacunkiem dla ludzkiego wysiłku i prawdziwym filmowym talentem.

17.20 Opony

Kyaw Myo Lwin, Birma, Niemcy 2013, 33’

Kolejny obiecujący debiut birmańskiego reżysera, pokazywany m.in. w Amsterdamie (DFA) i nagrodzony w Palm Springs, to kolejny przychodzący z Birmy obraz fizycznej pracy obserwowanej jednocześnie z uwagą i z pogodną zadumą. Bohaterowie filmu z ranguńskiego warsztatu recydingu opon wydają się tu być niestrudzonymi, bezbłędnymi pracownikami odwiecznego cyklu zmian, narodzin i śmierci. Ze zużytych opon wyrabiają różne nowe przedmioty – od obuwia po szczotki. Pracują szybko i precyzyjnie, są wśród nich młodzi i starzy, mężczyźni i kobiety. Czarno-biały w większości dokument przemawia głównie bardzo filmowym obrazem ich opanowanych do perfekcji ruchów i pięknymi, portretowymi zbliżeniami twarzy, ale kamera rejestruje też fragmenty rozmów czy piosenkę – okrucy życia wśród wytężonej pracy.

18.00 Urzędnicy

Jane McAllister, Wielka Brytania 2013, 29’

Urząd Stanu (Cywilnego) to miejsce wyjątkowe, niezależnie od lokalizacji. Osobista sfera uczuć ulega tu jakby legalizacji: smutek, radość, duma czy żal wiążą się z wydarzeniami, które tu właśnie nabierają urzędowej sankcji. Wszyscy potencj urzędu okazują uczucia podobnie, niezależnie od pochodzenia, rasy czy orientacji seksualnej. Prawdziwymi bohaterami filmu Jane McAllister są jednak urzędnicy, wykonujący swoją pracę z nieudawanym zaangażowaniem. To niewątpliwie właściwi ludzie na właściwym miejscu – doradzają, angażują się, uważnie słuchają. Podobnie jak oni, z uwagą, sympatią i humorem, wydawałoby się – bez wysiłku – McAllister tworzy przekrojowy obraz szkockiego społeczeństwa. Jej znakomicie nakręcony i zmontowany dokument w równym stopniu urzeka formą, co bezpretensjonalnym przekazem.

18.30 Pieśń pasterza

Vahram Mkhitaryan, Polska, Armenia 2014, 30’

Ormiański pasterz Chaczik mieszka gdzieś wysoko w górach. Na tyle, na ile może opiekuje się rodziną i samodzielnie wypasa kozy na stokach. Surowe piękno przyrody, świetnie uchwycone w znakomitych zdjęciach Mkhitaryana jest jednak dla niego niedostępne. Chaczik jest niewidomy. Monumentalne górskie panoramy sąsiadują z ujęciami ukazującymi zgiełk wielkiego miasta, w którym w specjalnej szkole uczy się sym Chaczika. On też – podobnie jak rodzice – ma problemy ze wzrokiem. Czy rodzina żyjąca w górskiej pustelni będzie musiała przenieść się do Erewania by być bliżej jedynego dziecka?

19.00 Południowa granica

Sergiej Lesenko, Ukraina 2014, 15’

Bohaterka filmu, Natalia Bimbirayte, dziennikarka śledcza i obrończyni praw człowieka z Chersonia, uzmysławia nam sytuację, w jakiej znaleźli się w chwili rosyjskiej agresji ukraińscy działacze społeczeństwa obywatelskiego. Czymkolwiek by się wcześniej nie zajmowali, musieli teraz zadać sobie podstawowe pytanie: kim jestem i gdzie chcę żyć. Właszcza w pierwszej fazie dramatu to ich organizacyjny wysiłek i mobilizacja społeczeństwa pomogły załatać najbardziej palące braki w zaopatrzeniu armii – w apteczki, kamizelki kuloodpome, nawet okulary przeciwsłoneczne. Brakowało dosłownie wszystkiego.

19.30 Euromajdan. Surowy montaż

Volodymyr Tykhyi, Andriy Lytvynenko, Kateryna Gornostai, Roman Bondarchuk, Yulia Gontaruk, Andrey Kiselyov, Roman Liubiy, Olexsandr Techynskyi, Oleksiy Solodunov, Dmitry Stoykov Ukraina 2014, 60’

Organizatorzy Docudays.ua – ukraińskiego festiwalu filmów o prawach człowieka – zwrócili się do operatorów rejestrujących wydarzenia na Majdanie z apelem o udostępnienie materiałów, które pomogłoby stworzyć całościowy obraz kijowskiej rewolucji. Byli wśród nich zarówno uznani twórcy, jak i debiutanci, dla których dokumentowanie protestów było po prostu najbardziej adekwatną formą zaangażowania. Wielu z nich ryzykowało życiem, żeby z bliska uchwycić najbardziej dramatyczne momenty. W rezultacie powstał dokument naładowany emocjami, przejmujący i pełen pasji – prawdziwy filmowy autoportret Euromajdanu, zrealizowany przez ludzi, którzy go tworzyli. Wbrow podtytułowi, Euromajdan to film skończony. Druga część tytułu to raczej metafora współczesnej Ukrainy, tworzącej się wciąż na naszych oczach.

SOBOTA, 24 PAŹDZIERNIKA

16.00 Esencja strachu

Andreas Rocksén, Szwecja 2013, 59’

W Europie mało kto zdaje sobie sprawę, jak wygląda życie w Ogadenie. Kiedy dwaj szwedzcy dziennikarze Martin Schibbye i Johan Persson nielegalnie przekraczają granicę tego regionu we wschod-

niej Etiopii, nie mogą jeszcze przypuszczać, że zostaną oskarżeni o terroryzm i skazani na 11 lat pozbawienia wolności w więzieniu, z którego nie wychodzi się żywym. Straceńcza ucieczka przed wojskiem, niespodziewane spotkanie z rebeliantami i poważne rany postrzałowe to dopiero początek tragikomicznego spektaklu, w którym będą zmuszeni wziąć udział. Do momentu pojmania przebieg wydarzeń dokumentują swoimi kamerami. Potem to oni jednak stają się aktorami w propagandowym materiale reżyserowanym przez bezwzględnego prezydenta Abdiego Mohamuda Omara. Dzięki ucieczce z kraju jednego z jego doradców te i inne nagrania zrealizowane dla lokalnej telewizji zostają ujawnione. Obraz Ogadenu, jaki się z nich wyłania, to przerażające świadectwo krwawego terroru i absolutnej władzy Omara.

17.00 Rodzeństwo jest na zawsze

Frode Fimland, Norwegia 2013, 75’

73-letni Magnar i 70-letnia Oddny od dzieciństwa żyją na rodzinnej farmie, przekazywanej z pokolenia na pokolenie. Niewiele się tu zmienia, choć w latach 60. konia zastąpił traktor, a w 70. podciągnięto elektryczność i telefon. Przez cały rok rodzeństwo czeka na wakacje, chociaż nie podlegają one na wypoczynku – to letni wypas krów na wysokogórskich pastwiskach. Subtelna opowieść o tradycyjnym życiu blisko natury podbiła serca Norwegów. Film Frode Fimlanda na zeszłorocznym Bergen International Film Festival zdobył nagrodę publiczności, a później okazał się przebojem kasowym norweskich kin, udowadniając nieodparty pociąg nowoczesnego społeczeństwa szybkich zmian do tego, co trwałe i do starej, odwiecznej symbiozy człowieka z przyrodą.

18.15 Uśmiechnij się, a świat odpowie Ci uśmiechem

Ehab Tarabieh & Yoav Gross & Familie al-Haddad Izrael, Terytoria Palestyńskie 2014, 21’

Izraelska armia ma prawo bez nakazu przeszukiwać domy na Zachodnim Brzegu. Palestyńscy zycy nie dowiadują się, czy podstawą takich działań są wiarygodne dane wywiadowcze, czy chodzi tu wyłącznie o szykanę. Mogą jednak filmować izraelskich żołnierzy podczas czynności operacyjnych. Pewnej zimowej nocy w Hebronie członkowie rodziny al-Haddad styszą pukanie do drzwi... Prezentowany film zrealizowany został przez izraelską organizację pozarządową B’Tselem, założoną w 1989 r. przez grupę wybitnych prawników, naukowców, dziennikarzy i członków Knesetu. Misją B’Tselem jest dokumentacja naruszeń praw człowieka na terytoriach okupowanych.

19.00 Był Bunt

Małgorzata Kozera, Polska, Katar 2014, 57’

Historia największego w powojennej Europie więziennego buntu w Polsce w 1989 roku.

20.00 Łowcy zbrodniarzy

Juan José Lozano & Nicolas Wadimoff, Szwajcaria 2014, 52’

Nicolas Wadimoff i Juan Jose Lozano – autor prezentowanego na WATCH DOCS w 2008 roku dokumentu Niewygodny świadek – portretują w swoim filmie zespół szwajcarskich prawników ze Stowarzyszenia TRIAL. Ich misją jest tropienie i stawianie przed sądem ukrywających się w Szwajcarii sprawców zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości. Praca tropicieli jest zmusda i niekiedy niebezpieczna, a efekty – nie zawsze satysfakcjonujące. Od Rwandy po Gwatemalę, organizując kolejne wizje lokalne, spotykając się potajemnie z lokalnymi działaczami praw człowieka i nakłaniając świadków do zeznań, członkowie TRIAL walczą o godność ofiar zapomnianych zbrodni. Poszukiwania ciągną się niekiedy latami, cudem odnalezieni świadkowie mogą zostać zastraszeni lub nawet zamordowani, a jeśli w końcu dojdzie do procesu, sąd zawsze może uznać dowody za niewystarczające. Ale członkowie stowarzyszenia nie zamierzają się poddawać. Każda wygrana sprawa przybliża dzień, w którym międzynarodowa sprawiedliwość stanie się w końcu rzeczywistością.

NIEDZIELA, 25 PAŹDZIERNIKA

16.00 Szlaki Gringo

Pegi Vail, USA 2013, 79’

Masowa turystyka zdaje się być relatywnie niewinnym przejawem globalizacji, w porównaniu z jej bardziej spektakularnymi symptomami. Pegi Vail, nowojorska antropolożka i reżyserka filmu, uświa-